

EIND RAPPORT

PROFICIENCY TEST VOOR LEVENS MIDDELENMICROBIOLOGIE JUNI 2013

MATRIX: BANKETBAKKERSROOM

TELLING

Dienst: Voedselpathogenen
Polet Marie
Nadine Botteldoorn
J. Wytsmanstraat 14
1050 Brussel | België

www.wiv-isp.be

Deze inter-laboratorium studie is gericht op de telling van 5 verschillende kiemen in een reële natuurlijke voedingsmatrix. Dit jaar werd er gekozen voor pasteibakkersroom.

Deze studie werd georganiseerd door het Nationaal Referentielaboratorium voor levensmiddelenmicrobiologie in samenwerking met het FAVV en was bedoeld voor de erkende laboratoria van het FAVV.

1. Verloop van de studie

maandag 17 juni 2013	Voorbereiding en inoculeren van de pasteibakkersroom stalen
dinsdag 18 juni 2013	Vervoer van de pakketten naar de 2 dispatchingcentra van het FAVV (Melle et Gembloux) door een chauffeur van het WIV en het ophalen van de stalen door de deelnemende laboratoria
woensdag 19 juni 2013	De laboratoria starten de analyses
vrijdag 21 juni 2013	Contact (mail) met de laboratoria om te melden dat er een technische fout is opgetreden tijdens de bewaring van de stalen in het WIV
maandag 1 juli 2013	Limietdatum voor het rapporteren van de resultaten naar het WIV
donderdag 18 juli 2013	Intermediair rapport verstuurd naar de deelnemende laboratoria door het WIV
maandag 4 november 2013	Finaal rapport verstuurd naar de laboratoria door het WIV

Ieder pakket bevatte:

- 5 staalpotjes (1, 2, 3, 4, 5) met ongeveer 30 g pasteibakkersroom
- Een datalogger voor temperatuursregistratie (Voor enkele laboratoria)
- Een koelelement
- Het nummer van het laboratorium

ILVO – VOEDING	Melle
SGS	Antwerpen
AGROLAB	Battice
LOVAP	Geel
ECCA	Merelbeke
IEM	Liège
QUALITY PARTNER	Herstal
EURACETA	Villers-le-Bouillet
FLVVM	Melle
LEQ	Bastogne
SERVACO FOOD CONTROL	Wetteren
SHA	Mouscron
LFSAGx	Gembloux
LAVETAN	Turnhout
ISP	Brussel
BIOTOX	Jabbeke
LARECO	Marche-en-Famenne
AGRO-ANALYSES	Metz, France
CHEMIPHAR	Brugge
CVVH	Vorst-Laakdal
BRULABO	Brussel
CARAH	Ath
MICROBIOMETRIX	Sint-Katelijne-Waver
HVS	Mons

24 laboratoria hebben deelgenomen

2. Samenstelling van de stalen

De stalen werden op maandag 17 juni klaargemaakt vertrekkende van pasteibakkersroom in poedervorm aangelengd met melk uit de supermarkt. De artificiële besmetting van de pasteibakkersroom gebeurde direct na de bereiding, dit met de volgende stammen :

stammen	<i>Staphylococcus aureus</i>	<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	<i>Bacillus cereus</i>	<i>Listeria monocytogenes</i>	<i>E. coli</i>
Referentie intern	RM LYO 4389	RM 5325	RM 6647	RM 6151	RM LYO 2329
Referentie internationaal	ATCC 25923	/	/	/	LMG 8223

Deze stammen waren afkomstig van de dienst « kwaliteit van de medische laboratoria ».

Artificiële besmetting van de 5 stalen:

Elk monster werd besmet aan een concentratie van x log cfu/g/kiem (zie tabel 1), om zowel een lage en een middelmatige contaminatie van het staal te bekomen.

Sommige monsters werden niet besmet voor bepaalde parameters = blanco.

Tabel 1: Overzicht van de besmetting van stalen 1-5 met de 5 geselecteerde kiemen (concentratie in log cfu/g)

	<i>S. aureus</i>	<i>L. monocytogenes</i>	<i>P. aeruginosa</i>	<i>B. cereus</i>	<i>E. coli</i>
1	3.28	2.92	4.04	blanco	3.52
2	4.28	3.92	blanco	4.43	blanco
3	4.30	blanco	5.04	blanco	4.52
4	blanco	3.92	4.04	4.43	3.52
5	4.30	blanco	5.04	blanco	4.52

Na de besmetting werden de stalen bewaard in de frigo gedurende één nacht waarna ze werden verstuurd.

De initiële concentraties werden gewijzigd door een technische storing van de koelkast waarin ze werden bewaard tijdens de nacht van maandag 17 juni op dinsdag 18 juni.

De stabiliteitsstudie uitgevoerd op woensdag 19 juni op een reeks van stalen kon aantonen dat de concentratie van de verschillende kiemen gestegen was, maar op eenzelfde homogene wijze (zie stabiliteitstest punt 4).

3. Analyse procedure

Voor de 5 stalen dienen de 5 parameters geanalyseerd te worden. De procedure is dezelfde voor ieder staal namelijk :

- . neem een deelmonster van 10 g om de moederoplossing (1/10) te maken
- . voor het vervolg worden de stalen verdund zoals tijdens een routine analyse binnen het laboratorium
- . **Telling** : *Pseudomonas spp*, *L. monocytogenes*, coagulase positieve *Staphylococcus* (CPS), *B. cereus*, *E. coli*

Alle laboratoria hebben de telling van coagulase +*Staphylococcus* uitgevoerd.

Alle laboratoria hebben de telling van *E. coli* uitgevoerd.

1 laboratorium heeft de telling van *B. cereus* niet uitgevoerd

12 laboratoria hebben de telling van *L. monocytogenes* niet gerapporteerd

16 laboratoria hebben de telling van *Pseudomonas spp.* niet gerapporteerd

4. Homogeniteit en stabiliteit test

Nadat de stalen werden bereid op maandag 17 juni, werd de homogeniteit bepaald op 5 herhalingen van de verschillende stalen voor elke parameter. Alle stalen waren homogeen voor alle parameters (zie variatie coëfficiënt hieronder).

De stabiliteitsstest werd uitgevoerd op woensdag 19 juni op de 5 stalen in drievoud.

De parameters waren niet stabiel (zie gemiddelde waarden van stabiliteit hieronder).

Ondanks de onstabieleit waren de stalen toch homogeen besmet (zie CV van stabiliteit hieronder).

		Homogeniteit		Stabiliteit	
		17/06/2013		19/06/2013	
		Gemiddelde in log cfu/g	CV	Gemiddelde in log cfu/g	CV
1	<i>Bacillus cereus</i>	afwezig	/	afwezig	/
	<i>Staphylococcus aureus</i>	2,86 ± 0.18	0,06	4.34 ± 0.09	0,02
	<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	4.18 ± 0.10	0,02	5.52 ± 0.08	0,01
	<i>Listeria monocytogenes</i>	2.29 ± 0.07	0,03	4.31 ± 0.11	0,03
	<i>Escherichia coli</i>	2.93 ± 0.04	0,01	3.59 ± 0.05	0,01
2	<i>Bacillus cereus</i>	3.76 ± 0.05	0.01	4.77 ± 0.15	0.03
	<i>Staphylococcus aureus</i>	3.89 ± 0.10	0.03	5.39 ± 0.19	0.04
	<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	afwezig	/	afwezig	/
	<i>Listeria monocytogenes</i>	3.42 ± 0.10	0.03	5.20 ± 0.03	0.01
	<i>Escherichia coli</i>	afwezig	/	afwezig	/
3	<i>Bacillus cereus</i>	afwezig	/	afwezig	/
	<i>Staphylococcus aureus</i>	3.86 ± 0.08	0.02	5.45 ± 0.08	0.02
	<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	5.41 ± 0.19	0.04	6.65 ± 0.28	0.04
	<i>Listeria monocytogenes</i>	afwezig	/	afwezig	
	<i>Escherichia coli</i>	4.12 ± 0.05	0.01	4.62 ± 0.18	0.04
4	<i>Bacillus cereus</i>	3.79 ± 0.05	0.01	5.30 ± 0.13	0.02
	<i>Staphylococcus aureus</i>	afwezig	/	afwezig	/
	<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	4.53 ± 0.09	0.02	5.92 ± 0.06	0.01
	<i>Listeria monocytogenes</i>	3.56 ± 0.16	0.05	5.61 ± 0.10	0.02
	<i>Escherichia coli</i>	3.19 ± 0.02	0.01	4.24 ± 0.17	0.04

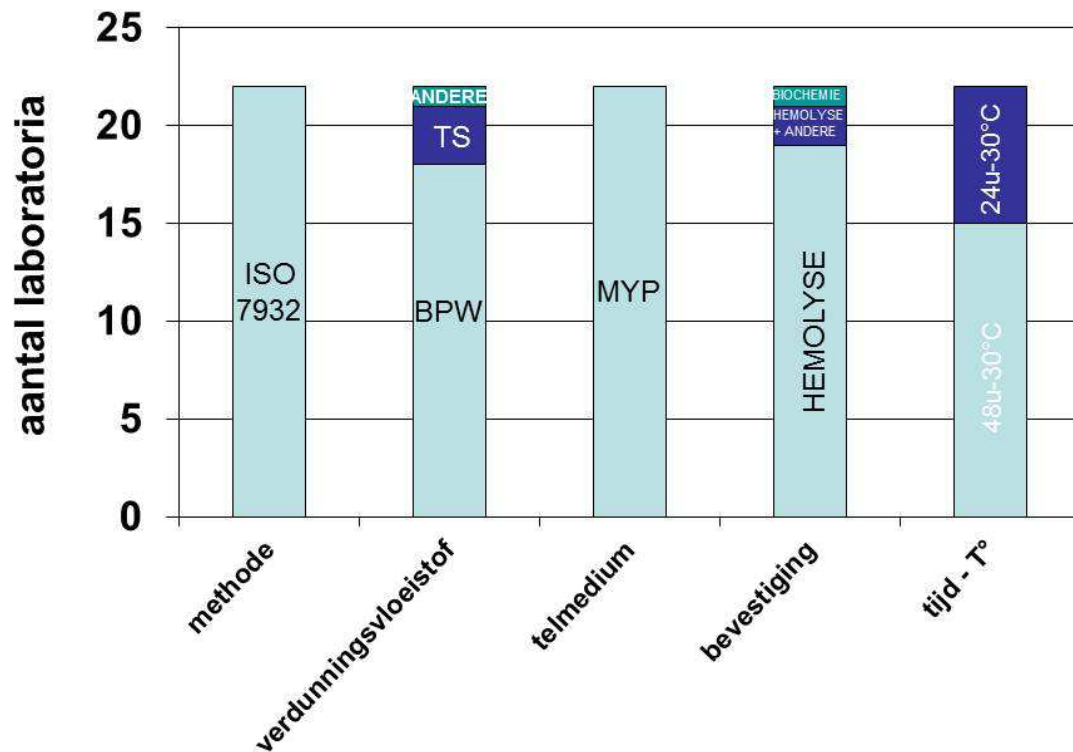
5	<i>Bacillus cereus</i>	afwezig	/	afwezig	/
	<i>Staphylococcus aureus</i>	3.87 ± 0.16	0.04	5.56 ± 0.15	0.03
	<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	5.19 ± 0.08	0.02	6.51 ± 0.07	0.01
	<i>Listeria monocytogenes</i>	afwezig	/	afwezig	/
	<i>Escherichia coli</i>	4.15 ± 0.03	0.01	4.86 ± 0.08	0.02

CV = variatie coëfficiënt

Acceptatiecriteria : CV < 15%

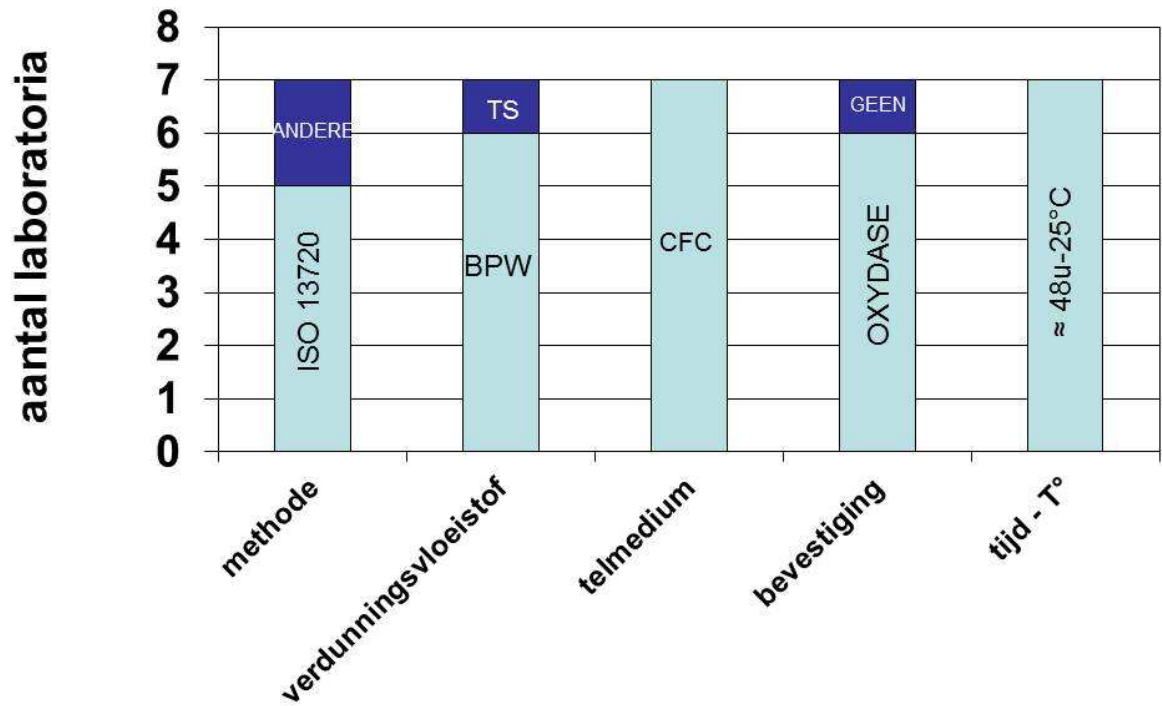
5. Analyse van de resultaten

Bacillus cereus

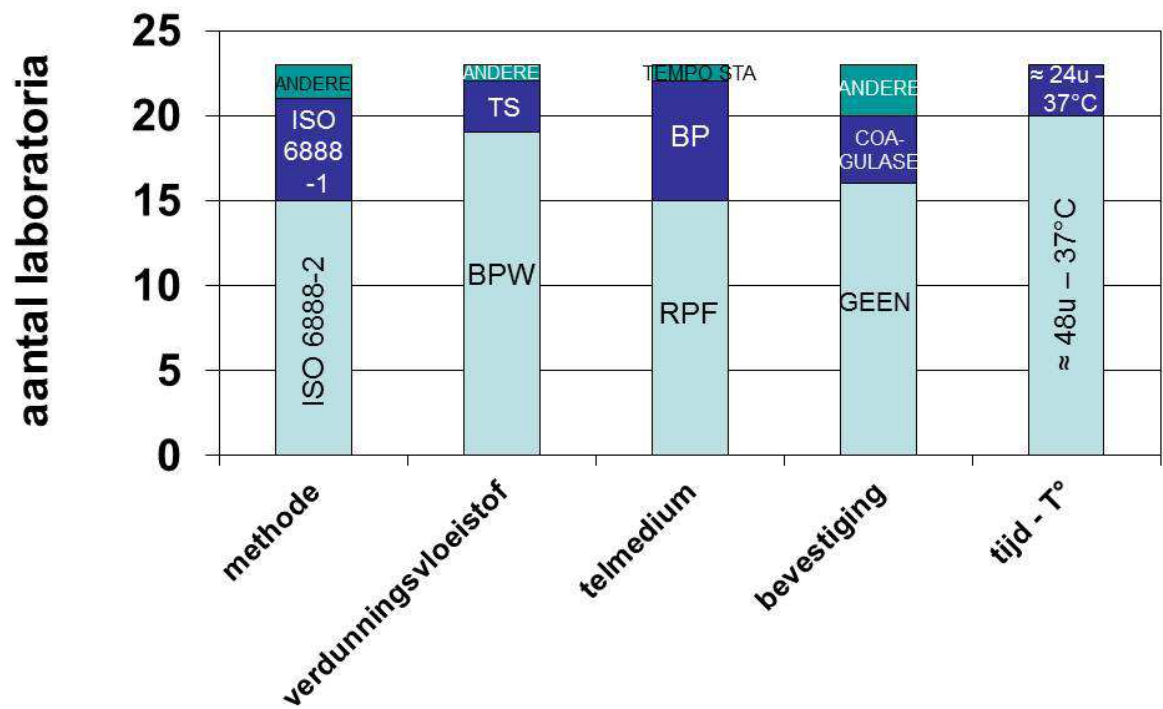

Pseudomonas spp.

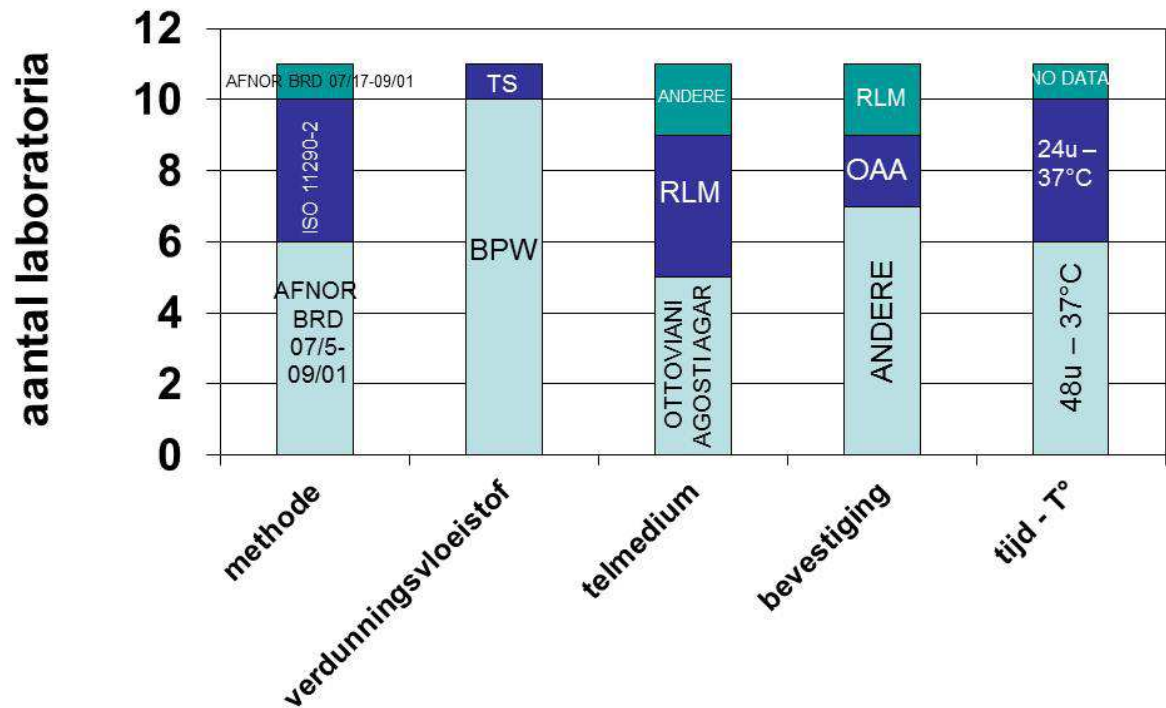

Staphylococcus aureus

Listeria monocytogenes

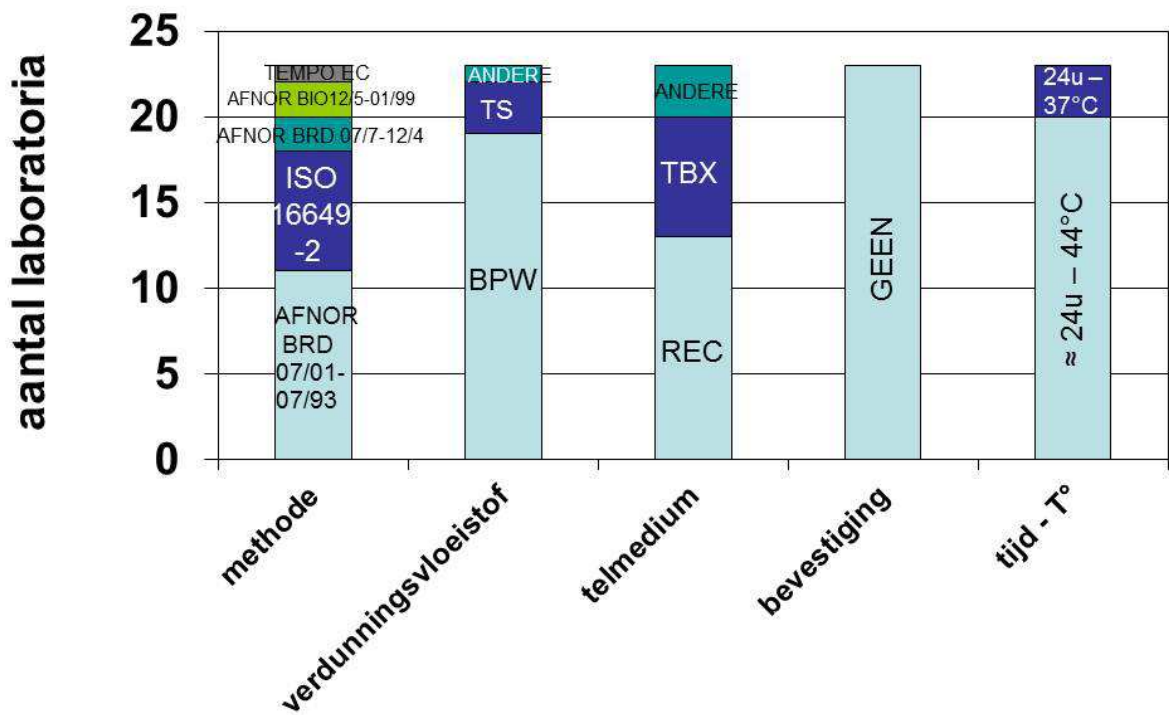

Andere gebruikte bevestigingsmethoden voor *L. monocytogenes* :

- biochemisch 1
- biochemisch+hemolyse 1
- suiker fermentatie 1
- hemolyse 1
- suiker fermentatie + hemolyse + biochemisch 1
- suiker fermentatie + OA agar 1
- biochemisch + hemolyse + Camp test 1

Escherichia coli

6. Performantie van de laboratoria : z-scores

De statistische analyses werden uitgevoerd door de dienst « kwaliteit van de medische laboratoria ».

De z-score per parameter werd berekend op basis van het robuuste gemiddelde en de robuuste standaard deviatie van alle resultaten van de deelnemende laboratoria.

Er werd ook een z-score toegekend aan een vals negatief resultaat.

De resultaten gerapporteerd als « < ... ufc/g » ou « > ... cfu/g » werden niet in rekening gebracht voor de berekening van het robuust gemiddelde. Echter voor de uiteindelijke berekening van de z-scores, werden deze waarden vervangen door de opgegeven waarde (e.g. < 10 cfu/g wordt 10 cfu/g).

Voor de resultaten gerapporteerd als niet telbaar « > ... cfu/g », werd er dus een z-score berekend maar enkel deze groter dan +3 werden weergegeven in het intermediaire verslag.

Overzichtstabel van de z-scores van de laboratoria

CPS = *Staphylococcus aureus*

n° labo	B.cereus 2	B.cereus 4	L. mono 1	L. mono 2	L. mono 4	CPS 1	CPS 2	CPS 3	CPS 5
6	0.762	-0.113	0.141	-0.475	-0.033	-0.104	-0.923	-1.284	0.419
27	-1.112	-0.178	0.041	0.063	0.145	-0.839	-0.563	-1.359	0.470
30	-0.403	1.116				0.926	0.248	0.003	0.369
28	-0.707	2.312	-1.165	0.377	0.677	0.779	0.878	0.835	0.621
4	-0.023	1.526				-1.354	-0.923	-0.527	-1.297
3	1.750	1.034	-1.366	-0.610	0.322	0.264	-0.248	0.003	-0.691
17	-0.099	-0.424				0.632		-0.073	
16	1.218	0.493				-0.251	0.428	0.230	0.773
23	-0.935	-1.260				0.926	1.013	2.045	1.833
2	2.131	0.919				-1.796	-0.428	-1.662	0.167
29	0.610	-5.766	0.744	0.780	-34.528	-2.164	-1.734	-1.284	-18.257
13	0.762	-1.194	-0.060	0.153	-0.387	0.044	1.058	0.608	0.722
18	0.534					6.077			
1	0.180	-0.670				-0.839	-0.113	0.608	0.167
12	0.408	-0.064	-1.266	1.274	-0.387	-0.471	0.743	0.759	-1.044
9	-0.935	-1.964	0.041	-2.852	-3.668	0.411	1.328	-0.527	0.117
5	0.458	0.346				-0.839	-1.148	-3.326	-1.398
22	-0.580	-0.604	0.844	-0.341	0.677	1.074	0.022	0.003	0.621
21	-1.569	-0.178	0.543	-0.161	0.411	1.662	0.833	1.138	1.126
10	0.028	-0.473				1.000	0.022	0.154	0.419
11	-3.215	-0.899	3.256	1.633	2.539	0.411	0.383	0.835	0.268
15	-0.175	0.330	0.041	-1.058	-1.718	-0.471	-0.743	-0.300	-1.953
20						-0.251	-4.345	0.154	-0.540
24	-3.874	0.330				0.485	1.148	9.082	-1.297

	Z-score tussen 2 en 3 of tussen -2 en -3
	Z-score > 3 of < -3
	niet uitgevoerd
	geen z-score want niet telbaar

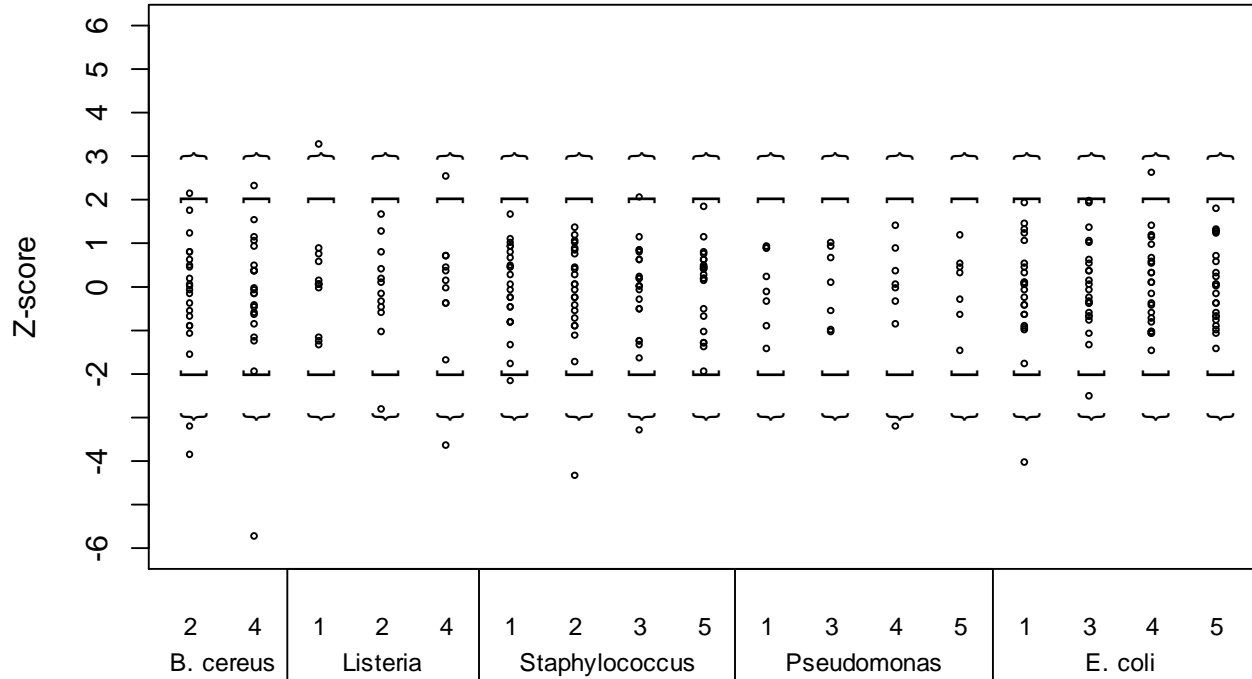

n° labo	Pseudo 1	Pseudo 3	Pseudo 4	Pseudo 5	E. coli 1	E. coli 3	E. coli 4	E. coli 5
6					-1.012	-0.810	-1.104	-0.689
27					-0.665	-0.385	-0.855	0.054
30					1.037	-0.268	0.090	0.212
28	0.861	0.988	1.409	0.430	0.438	0.981	1.110	1.248
4					1.226	-1.375	0.637	-1.117
3	-0.362	-0.594	-0.876	-0.330	1.415	1.971	1.383	1.788
17					0.091	0.322	0.090	0.032
16					0.280	-0.103	-0.183	-0.419
23					0.533	0.015	0.314	0.279
2					0.091	0.133	0.936	1.315
29					-0.098	0.604	2.602	-0.779
13	0.205	0.657	0.038	0.518	-1.800	1.052	0.513	0.685
18					0.533		0.389	
1					-0.445	-0.621	-1.054	-1.455
12	-1.436	0.914	0.343	1.191	0.028	1.901	1.184	1.225
9	-0.928	-0.998	-0.343	-0.652	-0.665	-0.338	-1.104	-0.013
5					-0.981	-2.554	-1.477	-1.027
22	0.921	-1.035	-3.236	0.313	1.920	0.322	0.563	0.572
21	0.861		0.876		-0.918	-0.715	-0.731	-0.621
10					-0.445	-0.385	-1.054	-0.194
11					-0.287	-0.715	-0.407	-0.419
15	-0.123	0.068	-0.038	-1.471	0.028	0.534	-0.432	-0.689
20					1.289	1.359	0.289	1.248
24					-4.070	-1.093	-0.606	-0.937

	Z-score tussen 2 en 3 of tussen -2 en -3
	Z-score > 3 of < -3
	niet uitgevoerd
	geen z-score want niet telbaar

Grafische voorstelling van de z-scores van de verschillende laboratoria

[] limieten z-scores (+2 ; -2)

{ } limieten z-scores (+3 ; -3)

Vals-positief, vals-negatief

Het labo 18 rapporteerde een vals positief resultaat voor *B. cereus* - staal 1

Het labo 18 rapporteerde een vals positief resultaat voor *B. cereus* – staal 3

De laboratoria 18 en 29 rapporteerden een vals positief resultaat *B. cereus* -staal 5

Het labo 29 rapporteerde een vals positief resultaat *L. monocytogenes* - staal 5

Het labo 29 rapporteerde een vals positief resultaat voor *L. monocytogenes*-staal 5

Het labo 29 rapporteerde een vals negatief resultaat *B. cereus* - staal 4

Het labo 29 rapporteerde een vals negatief resultaat voor *L. monocytogenes*-staal4

Het labo 29 rapporteerde een vals negatief resultaat voor Coagulase +
Staphylococcen - staal 5

7. Robuust gemiddelde (X) en robuuste standaardafwijking (SD)

Kiem (staal)	Robuust X	robuuste SD
<i>B. cereus</i> (2)	5.269	0.395
<i>B. cereus</i> (4)	5.519	0.61
<i>L. monocytogenes</i> (1)	4.716	0.1
<i>L. monocytogenes</i> (2)	5.716	0.223
<i>L. monocytogenes</i> (4)	5.894	0.113
<i>Staphylococcus</i> (1)	4.654	0.136
<i>Staphylococcus</i> (2)	5.745	0.222
<i>Staphylococcus</i> (3)	5.7	0.132
<i>Staphylococcus</i> (5)	5.617	0.198
<i>Pseudomonas</i> (1)	5.631	0.335
<i>Pseudomonas</i> (3)	6.731	0.272
<i>Pseudomonas</i> (4)	5.995	0.131
<i>Pseudomonas</i> (5)	6.703	0.342
<i>E. coli</i> (1)	4.291	0.317
<i>E. coli</i> (3)	5.344	0.424
<i>E. coli</i> (4)	4.704	0.402
<i>E. coli</i> (5)	5.386	0.444

Hierbij een illustratieve vergelijkingstabel voor de robuuste standaardafwijking (robuuste SD) van deze test met die van RAEMA 38 en 44 en de ringtest van juni 2012 georganiseerd door het WIV.

	Gemiddelde robuuste SD WIV 2012	Gemiddelde robuuste SD WIV juni 2013	Gemiddelde robuuste SD RAEMA 38	Gemiddelde robuuste SD RAEMA 44
<i>B. cereus</i>	0,26	0,5	0,25	/
CPS	0,15	0,17	0,15	0,22
<i>L. monocytogenes</i>	0,13	0,15	/	0,14
<i>Pseudomonas spp</i>	0,5	0,27	/	/
<i>E. coli</i>	0,18	0,4	0,28	0,17

8. Discussie en besluit

Zoals altijd merken we een grote diversiteit op van de bevestigingstesten gebruikt voor *L. monocytogenes*.

De robuuste standaarddeviatie van *B. cereus* is hoog. Dit kan misschien verklaard worden door het feit dat het milieu voor de telling van *B. cereus* dat wordt gebruikt door de verschillende laboratoria, MYP, ook de groei toelaat van de nevenflora wat bij deze ringtest wel het geval was. Wanneer de telling van *B. cereus* bemoeilijkt wordt kan de variabiliteit van het resultaat dus ook worden beïnvloed.

Ondanks het technische incident van de bewaringstemperatuur van de stalen voor hun transport kon de performantie van de verschillende resultaten voor de verschillende parameters toch statistisch aanvaardbaar worden berekend.

Alle stalen,

93 % van de resultaten waren aanvaardbaar voor de telling van *B. cereus*

92 van de resultaten waren aanvaardbaar voor de telling van *L. monocytogenes*

99 % van de resultaten waren aanvaardbaar voor de telling van *E. coli*

97 % van de resultaten waren aanvaardbaar voor de telling van *Pseudomonas spp.*

95 % van de resultaten waren aanvaardbaar voor de telling van coagulase positieve *Staphylococcus*

Een tussentijdsrapport met de individuele resultaten per laboratorium werd op 18 juli 2013 elektronische verzonden. Het finale rapport werd elektronische verzonden op 4 november 2013. Een papieren versie is ook verzonden met het tussentijdsrapport in bijlage.

Een nieuw ringtest « telling » werd eind oktober 2013 georganiseerd in dezelfde matrix voor de parameters *Listeria monocytogenes* en *Pseudomonas spp.*

De ringtest « telling » voor een verschillende matrix zal terug worden georganiseerd in juni 2014.